

Метаморфози Діда Івана Школярика

Сумний, невеселий сидів собі на лавочці білобородий дідусь з дуже гарним і молодечим прізвиськом – Іван Школярик. Відбувалося се також у сумному, невеселому райцентрі, що аж в далекій від України Саратовщині. Настрій цей породжував згадку про героїв з відомої повісті Григорія Квітки-Основ'яненка „Конотопська відьма”. Тільки клопітливі і розсіяні дідові думки дещо не збігалися з думками героя згадуваної повісті Уласа Уласовича Забрюхи. Хоча за настроєм були майже тотожними. Інша річ сама конотопська відьма. Від недавнього часу дідовою уявою заволоділа інша відьма... Це така собі фурія, яку в народі чомусь називають „Конотопською відьмою”, що канонічно когось або щось лає, або ж канонічно хвалить. Це, даруйте на слові, сучасна „прогресивна” відьма. Щодо слова „сучасна” прошу чого доброго не переплутати з твариною, яка також є злою, особливо після народження нею пєсят. При суперечці чи сварці поміж людьми цим словом обзивають і людей чоловічої статі. Стосовно ж того, що вона ще й „прогресивна”, то з її відьомським інтелектом видається цілком нормальним. Оскільки справжнього її прізвища не знаємо (подейкують нібито Левінсон), то й не називаємо його. Бо більшість єврейських чи євреїзованих прізвищ на даний час майже не існує. Впродовж життя вони змінювались чи видозмінювались залежно від обставин і кон'юнктури. Під час Другої світової війни така зміна мала великий сенс і багатьом врятувала життя. Але якщо взяти до уваги тільки прізвища на –енко, то з огляду національної приналежності їхніх власників закінчення прізвищ ще не про все говорять.

Та ось перед дідом, по „просьбе трудящихся”, з'явилися всюдисущі і дуже патріотичні горобці, такі ж нахальні як і в Україні і також ретельно виконують свій інтернаціональний обов'язок. Дід щипав зі своєї сумки по ломтику хліба і звісно ж ділився з ними, але їм цього було замало, то вони заглядали в сумку. Ну, а що буде, подумав дід, як котрогось чи котрусь з них закрию? А якщо він чи вона виявиться їхнім партійним керівником то й подасть на мене до суду за вчинений антизаконний акт, та ще й на території іншої держави? А суд визнає, що то „настояній бендеровец” і т. ін. Ні, що не кажіть, дуже вже паскудна ця горобина згряя.

Серйозні дідові побоювання розвіяв чоловік з простягнутою вверх рукою і „указательним перстом”, що стояв напроти на добряче похиленому постаменті. Дід згадував, де бачив його? В Україні вже мало їх, але ще є. І згадав молоді роки... Плакат з „патрєтом” і написом: „Верной дорогой ідьотє, товарищі” та всякі інші дуже поважні повчання.

Свого часу дід Іван був, як тоді казали, передовиком, знав напам’ять, що живе в „странє чудес”. Ще будучи піонером, носив червоний галстук, вмів віддавати честь і виразно гукати: „Будь готов!” – будь до чого. І відповідати „Всегда готов!” – будь до кого? Виявляється, що до чого не так вже й важливо, бо ж вчили: „Раньше думай о Родіне, а потом о себе”, ну а, як відомо, наука в ліс не веде.

Тоді з усіх гучномовців, яких на той час бракувало, але які тільки де були, звучало звернення: „От Советскаво информбюро”, яке виголошував добре поставлений голос Левітана. І мені не знаю чому, бо цей, без сумніву, видатний артист був персоною повністю засекреченою, але здається, що ім’я його Сруль. Про нього ходила легенда, а може це й було правдою, що Гітлер похвалявся, що коли візьме Москву, то в першу чергу повісить Левітана, а потім Сталіна.

У великій пошані були тоді „істинно русскіє” митці: майже Іссаковський, в творчому активі якого було всього коло сотні слів, якими він вправно жонглював, як того тоді вимагала „советская страна”, Матусовский, Ісаак Дунаєвський та інші.

Ісаак Дунаєвський був як сонечко в цій компанії. Тоді вся „страна” співала його „Я другой такой страны не знаю, где так вольно дышит человек”. Це з пісні „Широка страна моя родная”, яка написана до кінофільму „Цирк”. Назва цілком логічна, бо вся „страна” була тим жахливим цирком. Звичайно щось мусіло звучати Дідові і рідною українською. Особливо йому подобався витвір якогось недоукраїнізованого хохла з дуже вченим рефреном: „а я так біг до комунізму, ледь штанів не загубив”. І коли урочисто прозвучало „ми русла рек изменяем, в садах города цветут” – хоч в Діда під ямкою млило і в животі щось гуркотіло, можливо від того, що забагато води обпився, а можливо, що не їв вже три дні. Дід гірко, гірко задумався. Як же то так, говорив до себе Іван Школяр, міняють русла рік, що текли з півночі на південь. Потечуть на північ. І навпаки, ті, що текли з півдня на північ – потечуть на південь. Для чого?

То чому ж я не можу змінитися і стати молодим, як Фауст, про якого Дід Іван чув. І що ви думаєте? Не вірите?

Став молодим, енергійним, думаючим. Навіть почав вчитися на артиста.

Тоді до слова проситься, тепер вже молодий Фауст – а згодом маестро Володимир.

...Навчаючись в консерваторії, де найважливішим предметом того часу був науковий комунізм та іже з ним споріднені предмети, ми, студенти, не

забували, чого прийшли до даного вузу. То ж ляляли між собою про наукові праці Ілліча.

Для прикладу „Шаг вперед, два шага назад” і називали цю „науку” музичним шедевром – а ля танго. Тим самим ми робили собі ускладнення. Хто більші, хто менші. Та й вже після закінчення навчання, аж до абсурду, мусіли славити це ім'я. Але для того, щоб виховати з нас послушних рабів, яничарів – „геніальному” керівництву держави було й цього замало.

В той час у ветеринарному інституті ми з колегою Остапом Дюдюком організували і керували фольклорним ансамблем пісні і танцю „Підгір'я”. Оскільки й Остап був збирачем фольклору, то в доборі репертуару ми використовували здебільшого свої записи.

Одного разу нас викликав, (а не запросив) до себе колишній „обкомівський працівник” тоді завідувачий кафедрою наукового комунізму, з дуже гарним українським прізвищем – Буряк.

Ну чого йому від нас треба? Оба ми „безпартійні галушки”. Науковий комунізм зіпхали ще в консерваторії. На його кафедрі не працюємо. А йти треба, бо на той час ми вже мали великі пізнання з цих питань: „Говорім партія – подразумиваєм Ленін” і навпаки.

Ось ми і зайшли в його „кабінет”. На вітання Петро не відповів і сказав: „Мне доложілі, что репертуар вашего ансамбля пахивает национализмом”. Я не витримав: „Ну, а ви особисто нюхали? Вам же тільки пайднятися поверхом вище і можете зайти на репетицію чи концерт. – „Ну, хіба що пісня „Дощик, дощик крапає дрібненько”, – глузує Остап. Її ще за часів Миколи Лисенка виконували в перекладі французькою, бо українська мова була заборонена.

Словом, найголовніше, що ми винесли з того „кабінету”, що він, Буряк, завкафедрою наукового комунізму, також „іногда советуется с Лениним”. А що мовляв залишається робити таким, як ми?

Про все це можливо й не варто б писати, але ж видно, що не даремно (тоді) Голова Верховної Ради Української РСР, покладаючи квіти до підніжжя вождю світового пролетаріату, щось дуже серйозно метикує. Видно також про щось тяжко „советувався”.

Щодо того типа, що „Іногда советовался с Лениним”, то він раптом десь зник. Йшли розмови про те, що „обеихеесівці” знайшли у його квартирі багато золота. Мабуть, перевели цього „засработніка” (заслуженого працівника) в розпорядження іншого обкому чи то виїхав до Ізраїлю. Добре кажуть, що крук крукові ока не вибере.

Щодо мого побратима і ровесника Остапа, то він несподівано для нас усіх, недовго хворіючи, помер у 40 років. Слід зауважити, що був Остап атлетом. Будучи скрипалем, керівником оркестрової групи „Підгір'я”, систематично займався штангою. Готовився до захисту дисертації. Мав ще

декілька сутичок з „товарищем” Буряком і не тільки з ним. Стасик був людиною радикальною, принциповою. Ненавидів цей фальшивий суспільний лад. І звичайно, дуже любив Україну. Говорив: того Бурячка як десь злапаю вечором на вулиці – посаджу тільки раз с..... до асфальту. Ми його відмовляли від таких дій, але той емоційний, темпераментний бойко міг таке зробити.

Не довелося. Помер. І ніхто з його друзів ні копійки не дав би, що йому в цьому допомогли.

Не дописав він свого фольклору. Ну що ж ... скільки Бог дасть сили, то нехай вже дописує Дід Іван Школярник.

м. Самійлівка

Саратовської обл., РФ